

הָלָלוּ תְלוּיִים לְהַשִּׁיג פְּנוֹת הַלֵּב,
וּבְזָה עוֹשִׂים סִיּוּע לְאוֹתוֹ מְקוֹם
שָׂרְצוּ לְהַקִּים.

וְעַל זֶה הִתְבַּלְבְּלָה לְשׁוֹנָם שְׁלֵא
יָכְלוּ לְחַזֵּק רְצוֹנָם בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ.
בֵּינָן שֶׁהִתְחַלְפָה לְשׁוֹנָם, לֹא
הִצְלִיחוּ בַּמַּעֲשֶׂה, מִשּׁוֹם שֶׁהֻצְבָּא
שֶׁל מַעֲלָה לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מְכִירִים
- רַק אֵת לִשׁוֹן הַקִּדְשׁ.
וּכְשֶׁהִתְבַּלְבְּלָה לְשׁוֹנָם, נִחְלַשׁ
כַּחַם וְנִשְׁבַּר תְּקִפָּם.

בֵּא רָאָה, שְׁהָרִי דְבוּר [הוּ]
שְׂאוּמְרִים הִתְחַתְּנוּ בְּלִשׁוֹן
הַקִּדְשׁ, כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם יוֹדְעִים
בּוֹ וּמְחַזְּקִים בּוֹ, וְלִשׁוֹן אַחֲרַת
אֵינָם יוֹדְעִים וְלֹא מְכִירִים בּוֹ. וְעַל
זֶה, בֵּינָן שֶׁהִתְבַּלְבְּלָה לְשׁוֹנָם שֶׁל
אֱלֹהִים, מִיַּד - וַיִּחְדְּלוּ לְבַנֵּת הָעִיר,
שְׁהָרִי נִשְׁבַּר כַּחַם וְלֹא יָכְלוּ
לַעֲשׂוֹת דְּבַר בְּרָצוֹן שְׁלֵהֶם.

(דניאל ב) שִׁיְהִיָּה שְׁמוֹ (שֵׁם הָאֱלֹהִים) [שֵׁל
הַקִּבְיָה] מְבַרֵּךְ מִהַעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
שֶׁהַחֲכָמָה וְהַגְּבוּרָה שְׁלוֹ הִיא.
שְׁהָרִי מִשּׁוֹם [הוּ] שֶׁהָרִיד הַקִּדְוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא סוֹדוֹת הַחֲכָמָה לְעוֹלָם,
הִתְקַלְקְלוּ בָּהּ בְּנֵי אָדָם וְרָצוּ
לְהִתְגַּרְוֹת בּוֹ.

נָתַן חֲכָמָה עֲלֵיוֹנָה לְאָדָם
הַרְאִישׁוֹן. וּבְאוֹתָהּ חֲכָמָה
שֶׁהִתְגַּלְתָּה לוֹ, יָדַע דְּרָגוֹת וְנִדְבַק
בִּיְצִר הָרַע, עַד שֶׁהִסְתַּלְקוּ מִמֶּנּוּ
מַעֲיִנוֹת הַחֲכָמָה, וְאַחַר כֵּן שָׁב
לְפָנֵי רְבוּנוֹ וְהִתְגַּלְּו לּוֹ מֵהֶם, וְלֹא
כְּמוֹ מִקֵּדָם. אַחַר כֵּן בְּאוֹתוֹ הִסְפִּיר
שֶׁלּוֹ יָדַע חֲכָמוֹת. אַחַר כֵּן בָּאוּ
בְּנֵי אָדָם וְהִרְגִּיזוּ לְפָנָיו.

נָתַן חֲכָמָה לְנֹחַ וְעָבַד בָּהּ אֵת
הַקִּדְוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַחַר כֵּן מָה
כְּתוּב? וַיִּשְׁתֵּן מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר
וַיִּתְגַּל, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר. נָתַן חֲכָמָה
לְאַבְרָהָם וְעָבַד בָּהּ אֵת הַקִּדְוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אַחַר כֵּן יָצָא מִמֶּנּוּ
יִשְׁמַעְעָל שֶׁהִרְגִּיז לְפָנֵי הַקִּדְוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. וְכֵן יָצָא מִמֶּנּוּ

עֲבָדֵי סִיּוּעָא לְהֵוּא אֲתַר דְּבַעֵי לְאַקְמָא.
וְעַל דָּא אֲתַבְּלַבְּל לִישְׁנָהוֹן דְּלֹא יָכִילוּ
לְאַתְתַּקְפָּא רְעוּתָהוֹן בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ.
בֵּינָן דְּאַתְחַלְפָּה לִישְׁנָהוֹן לֹא אֲצַלְחוּ בְּעוֹבְדָא
בְּגִין דְּחִילָא דְלַעֲיִלָא לֹא יָדְעֵי וְלֹא
אֲשַׁתְּמוּדְעֵי בַר בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ. וְכַד אֲתַבְּלַבְּל
לִישְׁנָא דְלָהוֹן אֲתַחַלַּשׁ חִילֵיהוֹן וְאַתְבַּר
תְּקִפָּא דְלָהוֹן.

הָא חֲזִי, דְהָא מְלָה (דָּא) דְאַמְרֵי תַתְּאֵי
בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ, כְּלָהוּ חִילֵי שְׁמִיָּא יָדְעֵי
בֵּיה וְאַתְתַּקְפֵי בֵּיה. וְלִישָׁן אַחֲרָא לֹא יָדְעִין
וְלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעֵי בֵּיה. וְעַל דָּא אֲלִין בֵּינָן
דְּאַתְבְּלַבְּל לִישְׁנָא דְלָהוֹן, מִיַּד וַיִּחְדְּלוּ
לְבַנֵּת הָעִיר. דְהָא אֲתַבַּר חִילֵיהוּ וְלֹא
יָכִילוּ לְמַעַבְד מַדֵּי בְרַעוּתָא דְלָהוֹן.

רְחִוֵי שְׁמִיָּה (דִּי אֱלֹהִים) (דְּקִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא) מְבַרֵּךְ מִן
עֲלָמָא וְעַד עֲלָמָא, דִּי חֲכָמְתָּא
וּגְבוּרְתָּא דִּי לֵיה הִיא. (דניאל ב) דְהָא בְּגִין (דָּא)
דְּאַנְחִית קִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא רְזִי דְחֲכָמְתָּא
לְעֲלָמָא, אֲתַקְלַקְלוּ בֵּיה בְּנֵי נָשָׂא וּבְעוּ
לְאַתְגַּרָא בֵּיה.

יְהִב חֲכָמְתָּא עֲלָאָה לְאָדָם הַרְאִישׁוֹן,
וּבְהֵיָא חֲכָמָה (דָּף עו ע"א) דְאַתְגַּלִּי לֵיה
יָדַע דְרָגִין, וְאַתְדַּבֵּק בִּיְצִר הָרַע, עַד
דְּאַסְתַּלְקוּ מִנֵּיה מִבּוּעֵי דְחֲכָמְתָּא. וְלְבַתַּר
תָּב קָמֵי מְאָרִיָּה, וְאַתְגַּלְיִין לֵיה מִנֵּיהוּ וְלֹא
כְּקִדְמִיתָא. לְבַתַּר בְּהֵוּא סְפָרָא דִּילֵיה יָדַע
חֲכָמָאן. וְלְבַתַּר אָתוּ בְּנֵי נָשָׂא וְאַרְגִּיזוּ
קָמֵיה.

יְהִב חֲכָמְתָּא לְנֹחַ וּפְלַח בָּהּ לְקִדְשָׁא בְרוּךְ
הוּא, לְבַתַּר מָה כְּתִיב וַיִּשְׁתֵּן מִן הַיַּיִן
וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל כְּמָה דְאַתְמָר. יְהִב חֲכָמְתָּא
לְאַבְרָהָם וּפְלַח בָּהּ לְקִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא.

לְבַתֵּר נָפֶק מִנִּיהַ יִשְׁמַעֲאֵל דְּאַרְגִּיז קָמִי קְדָשָׁא
בְּרִיף הוּא. וְכֵן יִצְחָק נָפֶק מִנִּיהַ עֲשׂו. יַעֲקֹב
נָסַב תְּרִין אַחְתָּן.

יְהִי חֲכַמְתָּא לְמִשָּׁה מַה כְּתִיב בֵּיהַ (במדבר יב)
בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא. וְלֹא הָיָה כְּמִשָּׁה
שְׁמֵשׁ מִהֵימָן בְּכֻלְהוּ דְּרִגְיִן וְלֹא סָטָא לְבֵיהַ
בְּתִיאֻבְתָּא דְּחַד מִנִּיהוּ. אֲלֵא קָאִים
בְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה כְּדָקָא יֵאוּת.

יְהִי חֲכַמְתָּא עֲלָאָה לְשִׁלְמָה מְלָפָא. לְבַתֵּר
מַה כְּתִיב בֵּיהַ (משלי א) מִשְׁלֵי שְׁלֹמָה (משלי)
הַמֶּשֶׁא נֶאֱמַר הַגִּבֹּר לְאִיתִיאל לְאִיתִיאל וְאָכַל.
אָמַר שְׁלֹמָה אֲתִי אֵל וְחֲכַמְתָּא דִּילִיהַ הוּא.
וְאוּכַל וְאִיכוּל לְמַעַבְד רְעוּתִי. לְבַתֵּר (מלכים א יח)
וַיִּקֶּם יִי שְׁטָן לְשִׁלְמָה וְגו'.

תָּא חֲזִי, בְּגִין זַעֲרֵרוּ דְּחֲכַמְתָּא דְּאַשְׁפַּחוּ אֵלֵיךְ
מִהֵהוּא חֲכַמָּה דְּקַדְמָאִי, אַתְגַּרוּ בֵּיהַ
בְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וּבְנוּ מַגְדֵּל וְעַבְדוּ כָּל מַה
דְּעַבְדוּ. עַד דְּאַתְבַּדְרוּ מֵאַנְפֵי אַרְעָא וְלֹא
אַשְׁתָּאֵר בְּהוּ חֲכַמָּה לְמַעַבְד מִיְדֵי. אָבַל לְזַמְנָא
דְּאַתִּי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא יִתְעַר חֲכַמְתָּא בְּעִלְמָא
וַיִּפְלַחוּן לִיהַ בְּהַ דְּדָא הוּא דְּכַתִּיב, (יחזקאל לו)
וְאַת רֹחִי אֶתֵּן בְּקַרְבְּכֶם וְעֲשִׂיתִי. לָאוּ כְּקַדְמָאִי
דְּחִבְלוּ בֵּיהַ עֲלָמָא. אֲלֵא וְעֲשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר
בְּחֻקֵי תִלְכוּ וְאַת מְשַׁפְּטִי תִשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִי הוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא. אָמַר
לִיהַ רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִי נִפְתַּח
בְּאוּרֵייתָא וְנִימָא מְלָה. פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר
(דברים כג) כִּי יִי אֶלְהֵיךְ מִתְהַלֵּךְ בְּקִרְבִּי מִחֲנִיף
לְהַצִּילֶךָ וְלָתֵת אִיבֵיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מִחֲנִיף
קְדוֹשׁ וְלֹא יֵרָאֵה בְּךָ עֲרוֹת דְּבַר וְשֵׁב מֵאַחֲרֵיךָ.
כִּי יִי אֶלְהֵיךְ מִתְהַלֵּךְ, מְהַלֵּךְ מִיבְעֵי לִיהַ. אֲלֵא
כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית א) מִתְהַלֵּךְ בְּגִין לְרוּחַ
הַיּוֹם. וְדָא הוּא אִילְנָא דְּאָכַל מִנִּיהַ אָדָם

עֲשׂו. יַעֲקֹב לָקַח שְׁתֵּי אַחֵיות.
נָתַן חֲכַמָּה לְמִשָּׁה, מַה כְּתוּב
בוּ? (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן
הוּא. וְלֹא הָיָה כְּמִשָּׁה שְׁמֵשׁ
נֶאֱמָן בְּכָל הַדְּרָגוֹת, וְלֹא סָטָה
לְבוּ בְּתִשׁוּקַת אַחַד מֵהֶם, אֲלֵא
עֲמַד בְּאַמוּנָה עֲלִיוֹנָה פְּרָאוּי.
נָתַן חֲכַמָּה עֲלִיוֹנָה לְשִׁלְמָה
הַמְלֵךְ, אַחַר כֵּף מַה כְּתוּב בוּ?
(משלי א) מִשְׁלֵי שְׁלֹמָה, (שם ל)
הַמֶּשֶׁא נֶאֱמַר הַגִּבֹּר לְאִיתִיאל
לְאִיתִיאל וְאָכַל. אָמַר שְׁלֹמָה,
אֲתִי אֵל, וְהַחֲכַמָּה שְׁלוּ הִיא.
וְאָכַל - וְאֲנִי יְכוּל לַעֲשׂוֹת
רְצוֹנִי. אַחַר כֵּף (מלכים א-יח) וַיִּקֶּם
ה' שְׁטָן לְשִׁלְמָה וְגו'.

בְּא רְאֵה, מִשׁוּם קִצַּת חֲכַמָּה
שְׁמַצָּאוּ אֵלָה מֵאוּתָה חֲכַמַת
הַרְאִשׁוֹנִים, הַתְגַּרוּ בְּקַדוּשׁ
בְּרוּף-הוּא, וּבְנוּ מַגְדֵּל וְעֲשׂו
כָּל מַה שְׁעֲשׂוּ, עַד שֶׁהַתְפַּזְרוּ
מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְלֹא נִשְׁאַרָה
בְּהֶם חֲכַמָּה לַעֲשׂוֹת דְּבַר. אָבַל
לְעַתִּיד לְבֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא
יַעֲזֹר חֲכַמָּה בְּעוֹלָם וַיַּעֲבְדוּ
אוֹתוֹ בְּהַ. זְהוּ שְׁכַתוּב (יחזקאל לו)
וְאַת רֹחִי אֶתֵּן בְּקַרְבְּכֶם
וְעֲשִׂיתִי. לֹא פְּרָאוּשׁוֹנִים
שֶׁהַשְּׁחִיתוּ בְּהַ אֶת הָעוֹלָם,
אֲלֵא - וְעֲשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקֵי
תִלְכוּ וּמְשַׁפְּטִי תִשְׁמְרוּ
וְעֲשִׂיתֶם.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִי הוּוּ אֲזֵלִי הוּוּ
הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר לוּ רַבִּי
יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִי, נִפְתַּח בְּתוֹרָה
וְנִאמַר דְּבַר. פְּתַח רַבִּי יוֹסִי
וְאָמַר, (דברים כג) כִּי יִי אֶלְהֵיךְ
מִתְהַלֵּךְ בְּקִרְבִּי מִחֲנִיף לְהַצִּילֶךָ
וְלָתֵת אִיבֵיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה
מִחֲנִיף קְדוֹשׁ וְלֹא יֵרָאֵה בְּךָ
עֲרוֹת דְּבַר וְשֵׁב מֵאַחֲרֵיךָ. כִּי ה'
אֶלְהֵיךְ מִתְהַלֵּךְ? מְהַלֵּךְ הָיָה
צְרִיף לְהִיּוֹת! אֲלֵא כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (בראשית א) מִתְהַלֵּךְ בְּגִין

הֲרֵאשׁוֹן. מִתְהַלֵּךְ נוֹקְבָא מִתְהַלֵּךְ דְּכַר. וְדָא הוּא דְאֵזִיל קַמְיֵיהּ דִּישְׂרָאֵל פֶּד הוּוּ אֵזִיל בְּמִדְבָּרָא דְכַתִּיב (שמות יג) וַיִּי הוֹלֵךְ לַפְּנֵיהֶם יוֹמָם וְגו'. הוּא דְאֵזִיל קַמְיֵיהּ דְּכַר נֶשׁ פֶּד אֵזִיל בְּאַרְחָא. דְּכַתִּיב, (תהלים פה) צֶדֶק לַפְּנֵיו יִהְיֶה וַיִּשֶׁם לְדֶרֶךְ פְּעַמְיוֹ. וְדָא הוּא דְאֵזִיל קַמְיֵיהּ דְּכַר נֶשׁ בְּשַׁעֲתָא דְאִיהּ זְכִי. וְלָמָּה. לְהַצִּילָךְ וְלָתֵת אִיבִיךָ לַפְּנֵיךָ. לְאַשְׁתַּזְבָּא בַר נֶשׁ בְּאַרְחָא וְלֹא יִשְׁלוּט בֵּיהּ אַחְרָא.

וּבְגִין כֶּף לְבַעֵי לִיָּה לְכַר נֶשׁ לְאַסְתַּמְרָא מַחֻבְוֵי וְלִדְכָאָה לְגַרְמִיָּה. מְאִי דְכִיּו דָא. דְּכַתִּיב, (דברים כג) וְהִיָּה מַחְנִיךָ קְדוֹשׁ. מְאִי קְדוֹשׁ, קְדוֹשִׁים מִיבְעֵי לִיָּה. אֲלֹא מַחְנִיךָ קְדוֹשׁ אֲלִין שְׂיִפִי גוּפָא דְגוּפָא אַתְחַבְּר וְאַתְתַּמְקֵן בְּהוּ. וּבְגִין כֶּף וְהִיָּה מַחְנִיךָ קְדוֹשׁ. וְלֹא יִרְאֶה כֶּף עֲרוֹת דְּכַר.

מְאִי עֲרוֹת דְּכַר. דָּא מִלְתָּא (ערוייתא) דְּעַרְיִין. דְּדָא הוּא מְלָה דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְאִיס בְּהַ יִתִּיר מְכַלָּא. כִּיּוֹן דְאָמַר וְלֹא יִרְאֶה כֶּף עֲרוֹת, אֲמַאי דְכַר. אֲלֹא הִנֵּי חַיִּיבֵי עֲלָמָא דְגַעְלֵי וּמְסַאֲבֵי גַרְמִיָּהּ בְּמִלָּה דְלֵהוֹן דְנַפְקֵי מִפּוּמִיָּהּ וְהָא אִיהּ עֲרוֹת דְּכַר.

וְכֶף כֶּף לָמָּה. בְּגִין דְאִיהּ אֵזִיל קַמְיָךְ. וְאִי אַתְ עֶבֶד כְּדִין, מִיָּד וְשָׁב מֵאַחְרֵיךָ, דְלֹא יִזִּיל בְּהַדְרָךְ וַיִּיתוּב מֵאַחְרֵיךָ. וְאַנֵּן הָא אֵזִילִין קַמְיֵיהּ בְּאַרְחָא נִתְעַסַק בְּמַלְי דְאֹרִייתָא. דְהָא אֹרִייתָא אַתְעַטְרָא עַל רִישֵׁיהּ דְכַר נֶשׁ וְשְׂכִינְתָּא לֹא אַעֲדִיאת מִיָּנִיָּה.

פְּתַח רַבִּי חַיִּיא וְאָמַר וַיֹּאמֶר ה' הֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה אַחַת לְכֻלָּם וְגו' תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם. מְאִי מִקְדָּם. מִקְדָּמוֹנוּ שְׁל עוֹלָם. וַיִּמְצְאוּ. וַיִּרְאוּ מִיבְעֵי לִיָּה מְאִי וַיִּמְצְאוּ. אֲלֹא מְצִיאתָ אֲשַׁכַּחוּ תַמָּן

לְרוּחַ הַיּוֹם. וְזֵהוּ אֵילִן שְׂאֵבֵל מִמְּנוּ אָדָם הֲרֵאשׁוֹן. מִתְהַלֵּךְ - נִקְבָּה. מִתְהַלֵּךְ - זְכַר.

וְזֵהוּ שְׂהַלֵּךְ לַפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהִיוּ הוֹלְכִים בְּמִדְבָּר, שְׂכַתוּב (שמות יג) וְה' הִלְךָ לַפְּנֵיהֶם יוֹמָם וְגו'. וְהוּא שְׂהוֹלֵךְ לַפְּנֵי הָאָדָם כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, שְׂכַתוּב (תהלים פה) צֶדֶק לַפְּנֵיו יִהְיֶה וַיִּשֶׁם לְדֶרֶךְ פְּעַמְיוֹ. וְזֵהוּ שְׂהוֹלֵךְ לַפְּנֵי הָאָדָם בְּשַׁעֲתָא שֶׁהוּא זֹכָה. וְלָמָּה? לְהַצִּילָךְ וְלָתֵת אִיבִיךָ לַפְּנֵיךָ, לְהַצִּיל אָדָם בְּדֶרֶךְ וְלֹא יִשְׁלַט בּוֹ אַחֵר.

וְכֶן צְרִיךְ אָדָם לְהַשְׁמַר מַחְטְאֵיו וְלִטְהַר אֶת עַצְמוֹ. מַה טְהַרָּה זֶה? שְׂכַתוּב (דברים כג) וְהִיָּה מַחְנִיךָ קְדוֹשׁ. מַה זֶה קְדוֹשׁ? קְדוֹשִׁים הִיָּה צְרִיךְ לְהִיּוֹת! אֲלֹא מַחְנִיךָ קְדוֹשׁ - אֵלּוּ אִיבְרֵי הַגּוּף שֶׁהַגּוּף מִתְחַבֵּר וְנִתְקַן בָּהֶם. וְלִכֵּן וְהִיָּה מַחְנִיךָ קְדוֹשׁ. וְלֹא יִרְאֶה כֶּף עֲרוֹת דְּכַר.

מַה זֶה עֲרוֹת דְּכַר? זֶה דְּכַר [ערוייתא] עֲרִיוֹת, שְׂנֵיהּ הוּא דְכַר שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹאֵס בּוֹ יוֹתֵר מִהַפֵּל. כִּיּוֹן שְׂאָמַר וְלֹא יִרְאֶה כֶּף עֲרוֹת, לָמָּה דְכַר? אֲלֹא רִשְׁעֵי הָעוֹלָם הִלְלוּ שְׂגוּעֵלִים וּמְטַמְאִים אֶת עַצְמָם בְּדַבּוּרָם שְׂיִוצְא מִפִּיהֶם, וְזֵהוּ עֲרוֹת דְּכַר.

וְכֶף כֶּף לָמָּה? מִשּׁוּם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לַפְּנֵיךָ. וְאִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֶּף, מִיָּד - וְשָׁב מֵאַחְרֵיךָ. שְׁלֹא יִלֵּךְ עִמָּךְ וַיִּשׁוּב מֵאַחְרֵיךָ. וְאַנּוּ הֲרִינוּ הוֹלְכִים לַפְּנֵיו בְּדֶרֶךְ, נִתְעַסַק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שְׂהַרִי הַתּוֹרָה מִתְעַטְרַת עַל רִאשׁוֹ שֶׁל אָדָם וְהַשְׂכִּינָה לֹא זֹנָה מִמְּנוּ.

פְּתַח רַבִּי חַיִּיא וְאָמַר, וַיֹּאמֶר ה' הֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה אַחַת לְכֻלָּם וְגו' בָּא רְאָה מַה כְּתוּב, וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם. מַה זֶה מִקְדָּם? מִקְדָּמוֹנוּ שְׁל עוֹלָם. וַיִּמְצְאוּ? וַיִּרְאוּ צְרִיךְ הִיָּה לְהִיּוֹת! מַה זֶה

מְרִזֵי דְחֻכְמָתָא מְקַדְמָאֵי דְאַתְנַעַר תַּמָּן מִן בְּנֵי טוֹפְנָא, וְכֵה אֲשַׁתְּדְלוּ לְמַעַבְד בְּהֵיא עֵבִידְתָּא דְעֵבְדוּ לְסַרְבָּא בֵּיה בְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּוּ אָמְרֵי בְּפוּמָא וְעֵבְדֵי (דף עו ע"ב) עֵבִידְתָּא.

וימצאו? אלא מציאה מצאו שם מסודי החכמה מהקדמונים שהתנערה שם מבני המבול, ובה התעסקו לעשות באותו מעשה שעשו לסרב לקדוש-ברוך-הוא, והיו אומרים בפה ועושים מעשה.

חֲמֵי מַה כְּתִיב הֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה אַחַת לְכֻלָּם. בְּגִין דְּאֲנוּן בְּלִפְא חַד וִרְעוּתָא חַד וּמְמַלְלֵי בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ. וְעַתָּה לֹא יִבְצַר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת. וְלִית מָאן דִּימְנַע עוֹבְדָא דְלַהוּן. אֲבָל מָאֵי אֲעֵבִיד, אֲבַלְבַּל לוֹן דְּרַגִּין דְּלַעִילָא, וְלִישׁוֹן דְּלַהוּן לְתַתָּא. וְכַדִּין אֲתַמְנַע עוֹבְדָא דְלַהוּן. וּמַה בְּגִין דְּהוּוּ בְּרְעוּתָא וְלִפְא חַד וּמְמַלְלֵי בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ, כְּתִיב לֹא יִבְצַר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת, וְדִינָא דְלַעִילָא לֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ. אֲנִן אוּ חֲבַרְיָא דְמַתְעַסְקִין בְּאוֹרֵייתָא, וְאֲנִן בְּלִפְא חַד וִרְעוּתָא חַד, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

ראה מה פתויב, הן עם אחד ושפה אחת לכלם. משום שהם בלב אחד וברצון אחד ומדברים בלשון הקדש. ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, ואין מי שימנע מעשיהם. אבל מה מעשה? אבלכל להם הדרגות של מעלה ולשונם שלמטה, ואז נמנע מעשה שלהם. ומה משום שהיו ברצון ולב אחד ומדברים בלשון הקדש כתוב לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, ודין שלמעלה לא יכל לשלט בהם - אנו או החברים שמתעסקים בתורה, ואנו בלב אחד ורצון אחד, על אחת כמה וכמה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי מִפְּאֵן לְאֲנוּן מְאָרֵי דְמַחְלוּקַת לִית לוֹן קִיּוּמָא. דְּהָא כָּל זְמָנָא (ראל"ו) דְּבְנֵי עַלְמָא אֲלִין עִם אֲלִין בְּרְעוּתָא חַדָּא וְלִפְא חַד, אַף עַל גַּב דְּמַרְדֵּי בֵּיה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא שְׁלִטָּא בְּהוּ דִינָא דְלַעִילָא. כִּיּוֹן דְּאַתְפְּלִגּוּ מִיַּד וַיִּפֹּץ יְיָ אוֹתָם מִשָּׁם וּגְו'.

אמר רבי יוסי, מפאן לאנון מארי דמחלוקת לית לון קיומא. דהא כל זמנא בעלי המחלקת אין להם קיום. שהרי בכל פעם שהללו בני העולם אלה עם אלה ברצון אחד ולב אחד - אף על גב שמורדים בקדוש-ברוך-הוא, לא שולט בהם הדין שלמעלה. כיון שנחלקו, מיד - ויפץ אתם ה' משם וגו'.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא אֲשַׁתְּמַע דְּכָלָא בְּמַלְּה דְּפוּמָא תְּלִיָּא. דְּהָא כִּיּוֹן דְּאַתְבְּלַבַּל מִיַּד וַיִּפֹּץ יְיָ אַתָּם מִשָּׁם. אֲבָל בְּזְמָנָא דְאַתִּי מַה כְּתִיב, (צפניה א) כִּי אֶז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְּרוּרָה לְקִרְא כָּלָם בְּשֵׁם יְיָ לְעַבְדוּ שְׁכָם אֶחָד וְכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמַלְּךָ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

אמר רבי חייא, נשמע שהכל בדבור הפה תלוי, שהרי כיון שהתבלבלו, מיד ויפץ ה' אתם משם. אבל לעתיד לבא מה כתוב? (צפניה א) כי אז אהפוך אל עמים שפה ברוחה לקרא כלם בשם ה' לעבדו שכם אחד, וכתוב (זכריה יד) והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא והוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן: